

ZAPISNIK

2. seje Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, ki je bila v ponedeljek, dne 2. decembra 2019, ob 13.00 uri v prostorih Vlade RS, Ljubljana, Gregorčičeva 27, velika sejna dvorana.

Prisotni:

Predsednica: dr. Andreja Gomboc in **člani SZT:** dr. Jernej Pikalo, ddr. Boris Turk, dr. Andreja Kutnar, dr. Helena Motoh, dr. Iztok Šori, dr. Matjaž Krajnc, dr. Ema Žagar, Tibor Šimonka, Marko Lotrič, Dr. Tina Tomažič, dr. Boštjan Nedoh, dr. Zdravko Kačič in dr. Tadej Bajd.

Odsotni člani SZT: dr. Vanja Kokol, Borut Čeh, dr. Mark Pleško, dr. Igor Papič, dr. Klavdija Kutnar, Zdravko Počivalšek, Boštjan Gorjup, dr. Danilo Zavrtanik in Andrej Bertoncelej.

Drugi prisotni: dr. Jernej Štromajer, dr. Tomaž Boh, Andrej Ograjenšek, mag. Peter Volasko, Petra Žagar, dr. Gregor Anderluh, dr. Lidija Tičar Padar, Klemen Mesarec.

Uvodoma je bilo ugotovljeno, da je seja sklepčna.

Ad 1.

Potrditev dnevnega reda, Zapisnika 1. seje in Poslovnika o delu SZT

Sprejet je bil dnevni red seje kot sledi:

1. Potrditev dnevnega reda, Zapisnika 1. seje in Poslovnika o delu SZT
Poročevalka: prof. dr. Andreja Gomboc
Gradivo: Poslovnik o delu SZT, Zapisnik 1. seje
2. Imenovanje Komisije za spremljanje kakovosti dela JRO
Poročevalka: prof. dr. Andreja Gomboc
3. Imenovanje Skupine za pripravo izhodišč RISS
Poročevalka: prof. dr. Andreja Gomboc
4. Slovenska strategija krepitve Evropskega raziskovalnega prostora 2016-2020 -
Poročilo o napredku
Poročevalka: Petra Žagar, MIZŠ
Gradivo: MIZŠ
5. Informacija o Obzorju 2020/Obzorje Evropa
Poročevalec: mag. Peter Volasko, MIZŠ
6. Razno

Dr. Tomaž Boh je predlagal, da se v Poslovnik o delu SZT zapiše, da se zapisnik sej napiše v 21-ih dneh in se nato pošlje članom sveta v pregled. V roku 7 dni morajo člani posredovati morebitne dopolnitve oziroma komentarje tajniku SZT, ki jih v roku 7 dni vnese v zapisnik. Zapisnik se nato ponovno pošlje članom in se potrди na naslednji seji.

Sklep 1/1: potrди se Zapisnik 1. seje SZT in Zapisnik 1. korespondenčne seje.

Sklep 1/2: na podlagi predlaganega se Poslovnik o delu SZT potrди.

Ad 2.

Imenovanje Komisije za spremljanje kakovosti dela JRO.

Dr. Tomaž Boh je razložil, da skladno s predpisi oziroma Poslovnikom o delu SZT potrebujemo delovno telo SZT, ki bo spremljalo delo Javnih raziskovalnih organizacij. Glede na to, da svet sprejema 5 letne programe dela JRO, je prav, da imamo tudi skupino, ki to spremlja in poroča. MIZŠ je predhodno zaprosilo za 6 predlogov, ki jih je tudi dobilo, in sicer od: KOsRIS: dr. Matjaž Kuntner, Dr. Miloš Bavec; Rektorska konferenca: dr. Tomaž Kutrašnik, dr. Boštjan Brešar; SVIZ: dr. Boštjan Nedoh; GZS: dr. Peter Cvahte.

V nadaljevanju te točke je predsednica sveta dr. Andreja Gomboc predlagala, da bi se moralo v komisijo vključiti tudi nekoga iz Mlade akademije in iz Komisije za enake možnosti na področju znanosti.

Po enega člana pa bosta predlagali tudi OZS in SAZU.

Zaključek: po vseh prispelih predlogih članov za Komisijo za spremljanje kakovosti dela JRO se le te potrди na korespondenčni seji SZT.

Ad 3.

Imenovanje Skupine za pripravo izhodišč RISS.

Dr. Tomaž Boh je povedal, da se trenutna veljavna Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije izteče 31.12.2020, zato je potrebno do takrat sprejeti novo strategijo. Skladno z zakonom Svet za znanost in tehnologijo pripravi izhodišča, zato je potrebno imenovati manjšo skupino za pripravo le teh. Skupina naj bi imela 6 članov iz vrst SZT in v kolikor bo potrebno tudi kakšnega člana izven sveta. Izhodišča bo potrebno pripraviti na podlagi poročila trenutno veljavne strategije in na podlagi mednarodne evalvacije. V nadaljevanju te točke je bilo predlaganih 6 kandidatov, in sicer: ddr. Boris Turk (IJS), dr. Helena Motoh (ZRS-KP), dr. Zdravko Kačič (UM), dr. Gregor Anderluh (KOsRIS), dr. Igor Papič (UL) in dr. Ema Žagar (KI).

Dr. Tomaž Boh je predlagal, da se poleg omenjenih predlogov članov skupine doda še dva člana iz tujine.

Tibor Šimonka je komentiral, da naj se poskuša najti nekoga, ki izhaja iz podobnih, primerljivih držav, kot države Skandinavije in Beneluxa, ki so tehnološko razvite in ne samozadostne.

Zaključek: SZT se strinja s predlogi članov za Skupino za pripravo izhodišč RISS. Skupina se bo potrdila na korespondenčni seji.

Ad 4.

Slovenska strategija krepitev Evropskega raziskovalnega prostora 2016-2020 - Poročilo o napredku.

Petra Žagar je predstavila poročilo o napredku Slovenske strategije krepitev Evropskega raziskovalnega prostora 2016-2020. 19. maja 2015 je Svet za konkurenčnost potrdil ERA Roadmap in naložil državam članicam, da se le ta pripravi tudi na nacionalnih nivojih glede na njihove nacionalne sisteme. Slovenija je dokončala ERA Roadmap aprila 2016 in je bil potrjen na Vladi RS, 26. maja 2016. Za 8 prednostnih področij je bilo zastavljenih 34 ciljev, 42 ukrepov in 18 kazalnikov. V namen spremljanja izvajanja posameznega ukrepa so na MIZŠ razvili orodje, s pomočjo katerega dobijo rezultate oziroma stanje posameznega ukrepa. Prvi pregled je bil narejen meseca marca 2018, naslednji pregled pa je predviden za mesec marec 2020. Trenutna ocena je, da je v izvajanju preko 50% ukrepov in da bo do konca leta 2020 izvedenih cca 90% ukrepov. Nekaj načrtovanih ukrepov je vezanih tudi na izvajanje RISS in, ker se ta ne izvaja, se ne morejo izvajati tudi ukrepi vezani nanj.

Dr. Andreja Kutnar je komentirala, da glede na to, da po eni strani izpostavljam internacionalizacijo, po drugi strani pa je število patentov upadlo za 50% v sodelovanju z drugimi Evropskimi državami in prav tako je upadlo sodelovanje gospodarstva z univerzami in inštituti, da SZT razmisli in predlaga morda drugačne ukrepe, ki bi to stanje spremenili.

Petra Žagar je odgovorila, da je res, da je na področju internacionalizacije samo en kazalnik in bi morda morali dodati še kakšnega.

Ddr. Boris Turk je povedal, da če želimo res biti konkurenčni v Evropskem raziskovalnem prostoru, potem moramo ponujati konkurenčne pogoje dela, da se lahko visoko kvalificirani kadri vrnejo nazaj v Slovenijo.

Minister dr. Jernej Pikalo je dodal, da ERA Roadmap ni nekaj kar je zaprto zgolj na raziskovalni del in da znanstvena dognanja postajajo omogočajoč faktor vseh ostalih politik. Za to se Slovenija zavzema tudi v Evropskem svetu.

Glede vlaganja v raziskave in razvoj je še dodal, da v dveh do treh letih ne moremo pokriti manjka za čas 10 let. Do leta 2016-2017 se namreč sredstva za raziskave in razvoj niso dvigovala v proračunu. Od 2017 naprej pa se proračun spet povečuje.

Dr. Zdravko Kačič je poudaril, da je nujno, da se morata ERA Roadmap in RISS uspešno in zavezujoče izvajati, sicer bomo imeli tudi v prihodnje podobne ugotovitve kot sedaj, hkrati pa moramo zakonodajno pravno urediti stvari, da bodo lahko ti cilji uresničljivi. Izpostavil je tudi, da je problem internacionalizacije Slovenskega prostora, problem družbe in ne problem raziskovalnih zavodov oziroma univerz. S tem, ko ne sledimo dejstvu, da je potrebno v družbi odpreti prostor tudi za tujce, izgubljam 40% razvojnega potenciala slovenske družbe.

Dr. Andreja Gomboc je dodala, da Komisijo za enake možnosti na področju znanosti opozarjajo na težave tako tujci, ki se želijo zaposliti pri nas, kot tudi slovenski državljani, ki so študirali v tujini in se želijo vrniti v Slovenijo. Opozarjajo na težave, ki so po njihovem posledica tega, da imajo mnoge slovenske inštitucije zaprt sistem. Da so delovna mesta razdeljena že v naprej in če nekdo ni že član programske skupine, težko vstopi v sistem in dobi zaposlitev.

Marko Lotrič je vprašal ali je, ko govorimo o vlaganju v razvoj in raziskave, upoštevan samo javni denar ali tudi denar, ki ga prispeva gospodarstvo.

Minister dr. Jernej Pikalo je odgovoril, da govorimo o proračunskem delu, ki se nato razdeli na integralni del (proračun) in Evropska sredstva. V letošnjem letu imamo 207 mio eur sredstev iz integralnega dela in 61 mio eur iz Evropskih sredstev. V letu 2020 pa bodo integralna sredstva, v kolikor bo potrjen proračun, narasla na cca 225 mio eur in Evropska sredstva na cca 80 mio eur.

Zaključek: člani SZT so se seznanili s predstavitvijo poročila o napredku Slovenske strategije krepitve Evropskega raziskovalnega prostora 2016-2020.

Ad 5.

Informacija o Obzorju 2020/Obzorje Evropa.

Dr. Peter Volasko je predstavil informacijo o Obzorju 2020/Obzorje Evropa. V primerjavi s prejšnjim okvirnim programom se je povečalo število slovenskih udeležencev, število slovenskih koordinatorjev se je podvojilo, pridobili so več evropskih sredstev. Glede strukture Obzorje Evropa je omenil, da ostaja podobna strukturi Obzorju 2020. V nadaljevanju je povedal, kaj smo se naučili iz trenutnega okvirnega programa, in sicer: povečati bo potrebno podporo prodornim inovacijam, tako na evropski ravni kot tudi pri nas v Sloveniji. Doseči je potrebno večji učinek nekega osredotočenega pristopa k prioritetnim področjem. Za ta namen je predvidena ustanovitev 5-ih misij: Odbor za misijo za prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z družbeno preobrazbo; Odbor za misijo za boj proti raku; Odbor za misijo za zdrave oceane, morja, obalne in celinske vode; Odbor za misijo za podnebne spremembe in pametna mesta; Odbor za misijo za zdravje tal in hrano. Potrebno bo okrepiti mednarodno sodelovanje ter še bolj širiti in spodbujati odličnost.

Prioritete novega okvirnega programa so predvsem okrepiti kapaciteto EU, povečati inovacijsko zmogljivost in reševati ključne družbene probleme ter prisluhniti državljanom EU.

Dr. Andreja Kutnar je povedala, da bi bilo potrebno razmisliti, kateri bi bili ukrepi, ki bi povečali vključenost »Widening« držav v konzorcije in bi tako Slovenijo naredili bolj atraktivno za ostale Evropske partnerje.

Minister dr. Jernej Pikalo je dodal, da gre Sloveniji v Evropskem raziskovalnem prostoru dobro, vendar to se ni zgodilo samo po sebi, ampak je rezultat zelo dobro kontinuiranega dela čez leta. Vsako leto je v povezavi z Obzorjem 2020 organiziranih tudi veliko delavnic, seminarjev. V zvezi z Evropskim svetom za raziskave (ERC) je povedal, da MIZŠ pripravlja dva ukrepa. Prvi ukrep bo raziskovalcu, v obdobju od takrat, ko dobi ERC »Grant« in do koriščenja le tega, zagotovil tako imenovana dodatna sredstva za

pripravo laboratorija itd.. Drugi ukrep pa naj bi dobitnikom ERC »Grant« v fazi, ko končajo z ERC projektom, omogočil lažji prehod iz ERC projekta na prihodnje projekte.

Minister je podal tudi informacijo, da naj bi bila vrednost proračuna Obzorje Evropa cca. 100 milijard eur. Po nadaljnjih pogovorih v Evropskem parlamentu je bil predlog proračuna tudi do 120 milijard eur. Višina celotnega proračuna (ne samo znanstvenega dela) je lahko od 1,11% BDP EU pa vse do 1%. V kolikor celoten proračun ne bo potrjen v višini 1,11%, se je za bati, da bodo najprej »vzeli« oziroma znižali proračun za znanstveni del.

Dr. Boris Turk je komentiral, da je zelo slaba zastopanost predstavnikov EU13 v službah Evropske komisije oziroma na višjih položajih.

Dr. Tomaž Boh je odgovoril, da iz Slovenije za vodilna mesta znotraj Komisije enostavno ni kandidatov, ki bi se prijavili.

Dr. Gregor Anderluh je predlagal, da SZT apelira na MIZŠ, da podpre proračun v višini 1,11 % BDP EU.

Zaključek: člani SZT so se seznanili s predstavitvijo Informacije o Obzorju 2020/Obzorje Evropa in apelirajo na Vlado RS oziroma MIZŠ, da podpre proračun v višini 1,11% BDP EU.

Ad 6.

Razno.

Pod točko razno je predsednica SZT dr. Andreja Gomboc napovedala, da bo naslednja seja, in sicer izredna seja SZT, 17. decembra 2019 ob 9.30 uri, na kateri se bo obravnaval predlog Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZRID).

Zapisal:
Andrej Ograjenšek
Tajnik SZT

Dr. Andreja Gomboc
Predsednica SZT

Ljubljana, dne 23.12.2019

